

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตามสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ ดังนั้นประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเข้าสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ที่มีเทคโนโลยีและการใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนาทำให้ต้องเตรียมพร้อมทั้งการสร้างระบบกลไก และพัฒนาคนให้สามารถปรับตัว และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว การพัฒนาประเทศต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ จะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ที่มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เป็นสุขร่วมกัน” (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรม นำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบย่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจ มีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาลดำรงไว้ ซึ่งระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลก ได้อย่างมีศักดิ์ศรี และมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคนเป็นเป้าหมายแรกอันจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนที่มี “คน” เป็นศูนย์กลางได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ และคุณภาพของกระบวนการที่ใช้ในการจัดการการศึกษา กระบวนการจัดการการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ พัฒนานักเรียนทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคน ซึ่งถือเป็นทรัพยากรหลักของประเทศหากคนมีคุณภาพดี ย่อมส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า สังคมโลกในปัจจุบันต่างให้ความสนใจในการพัฒนาคน โดยให้ความสำคัญในการจัดการการศึกษา เพื่อช่วยเหลือให้บุคคลได้พัฒนาตามศักยภาพ อันจะทำให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549 : 9-12 และวิโรจน์ สารรัตนะ, 2546 : 267)

ทิศทางการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมโลก ในยุคปัจจุบันและอนาคต มีแนวโน้มเป็นสังคมฐานแห่งความรู้ที่การเรียนรู้ องค์ความรู้ และนวัตกรรม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) จึงมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการคือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา และมีกรอบทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการคือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552: 10) เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ระบุในมาตรา 80 (3) ว่า พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยค่านึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ซึ่งในระยะของการพัฒนาแผนประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็น โอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทัน โลกาภิวัตน์และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 2) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวดที่ 6 มาตรา 47 ได้ระบุให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และวิธีการประกันคุณภาพภายใน และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและ โรงเรียนจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อ

หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่ง โรงเรียนทุกแห่งต้องนำสาระที่กล่าวไว้ไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยกำหนดหน่วยงานที่ดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมีบทบาทและภารกิจในการส่งเสริมการประกันคุณภาพในโรงเรียนตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 14 โดยระบุว่าให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบดังนี้ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และข้อ 17 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่นวัตกรรมเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิควิธีการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และร่วมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 มาตรา 33 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน โรงเรียนจำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย โดยประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เมื่อวันที่ 17 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 (วิชัย ต้นศิริ. 2553 : 52-53, 67)

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานั้น มีนักวิจัยและหน่วยงานทางการศึกษาได้ทำการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นประโยชน์ดังที่ ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ และ ประวิต เอราวรรณ์ (2547 : ข - ค) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้เพื่อคุณภาพการศึกษา พบว่า องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพภายใน

โรงเรียนผลการพัฒนารูปแบบในโรงเรียน มี 2 ส่วน คือ 1) องค์ความรู้ในการพัฒนาระบบคุณภาพภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 5 ส่วน คือ 1.1) การมองภาพการประกันคุณภาพตลอดแนว 1.2) การวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียน 1.3) การพัฒนาระบบต่าง ๆ ในโรงเรียน 1.4) การจัดโครงสร้างและพัฒนาทีมงานในโรงเรียน และ 1.5) การประเมินทบทวนและการปรับปรุงระบบต่าง ๆ ในโรงเรียน 2) แนวคิดเชิงระบบการจัดการระบบการบริหารจัดการในโรงเรียนนั้นเป็นการจัดกลุ่มมาตรฐานและตัวบ่งชี้กับงานหรือโครงการที่โรงเรียนดำเนินการให้เป็นระบบย่อย ๆ มีขั้นตอนการทำงาน วิธีการทำงานที่เป็นมาตรฐาน และบันทึกการทำงานแล้วบริหารระบบนั้นด้วยกระบวนการ PDCA 3) แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพบรรลุมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนนั้น ต้องมีกระบวนการทำงานเชิงยุทธศาสตร์คือ การวิเคราะห์สภาพการณ์ทั่วไปและสภาพการณ์เฉพาะของโรงเรียน กำหนดควิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง 4) การเรียนรู้โดยการทำงานเป็นทีม สามารถแบ่งทีมตามบทบาทและหน้าที่ของทุกคนได้ 3 ทีม ประกอบด้วย 1) ทีมนำ 2) ทีมพัฒนา 3) ทีมทำ นอกจากนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยการวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนภายหลังการประเมินภายนอกรอบแรกไว้คือ 1) การทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยนำผลการประเมินภายนอกของ สมศ. มาจัดทำแผนปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนร่วมกับผู้บริหารและครูในโรงเรียน และมีการติดตามกำกับกระบวนการพัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐาน 2) การวางระบบและกำหนดเป้าหมายการพัฒนาครูให้ชัดเจน 3) การวางแผนการนิเทศที่เข้มแข็ง 4) การวางระบบการช่วยเหลือและพัฒนาโรงเรียนโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาจัดหารูปแบบการช่วยเหลือโรงเรียน ครูอาจารย์ ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะความสามารถในการบริหารจัดการแก่ครูอาจารย์ นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของนักเรียนทุกคน และมีกลไกส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียน 5) ควรทำงานแบบร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 : 24) ประกอบกับการศึกษาวิจัยการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของนิวซีแลนด์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า รัฐบาลกลางเป็นผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษาของประเทศเรียกว่า แนวทางของชาติว่าด้วยการศึกษา (National Guidelines)

เป็นแม่บทในการจัดการศึกษาของทุกหน่วยงาน และเป้าหมายของชาติว่าด้วยการศึกษา (National Education Goals) ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้นำมากำหนดเป็น โครงร่าง หลักสูตร (National Curriculum Framework) ในแต่ละระดับ โดยมีระบบการติดตาม ประเมินผลเพื่อมุ่งปรับปรุงพัฒนาคุณภาพใน 3 ลักษณะคือ 1) การติดตามประเมินผลภายใน 2) การติดตามประเมินผลภายนอก และ 3) สำหรับงานรับรองคุณวุฒิทางการศึกษาของ นิวซีแลนด์ เป็นหน่วยงานกลางภายในกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 1-3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 35 โรงเรียน เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 4 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 7 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 10 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 13 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 36,546 คน และมีครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2,114 คน การจัดการศึกษาดำเนินการภายใต้หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. 2553 : 3) โดยมีเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาคือ โรงเรียนบริหาร และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนเป็นระบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ครูเป็นครูมืออาชีพ นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพมีคุณภาพตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จึงได้ทำการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา พบว่า การบูรรวมด้านการบริหารการศึกษา ระดับ ประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาโดยมอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้กำกับ ดูแล ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นยังเป็นปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นอย่างมาก ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาแต่ละช่วงชั้นมีความแตกต่างระหว่างวัย ของนักเรียน 2) ธรรมชาติรายวิชาที่มีเป้าหมายที่แตกต่าง 3) ความต้องการของผู้เรียนแตกต่างกัน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง 4) นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพไม่สอดคล้องกับ ความต้องการและความสามารถ 5) ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพ ไม่ตรงกับความรู้ ความต้องการ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เกิดการแยกส่วนราชการเป็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

นอกจากนี้ยังได้ศึกษาผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองโรงเรียนในสังกัดทั้ง 35 โรง พบว่า ผลการประเมินได้ระดับดีมาก 11 โรง ระดับดี 23 โรง และไม่ผ่านการประเมิน 1 โรง

ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน จึงเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องหารูปแบบวิธีการใหม่ ๆ ในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพภายในโรงเรียนให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพนักเรียนให้นักเรียนมีคุณภาพตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ฉะนั้นการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างมีระบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีรูปแบบการส่งเสริมที่ชัดเจน จะทำให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีระบบข้อมูลและสารสนเทศที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดนโยบายของการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ทำให้มีแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อเนื่องยั่งยืน โดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านชุมชน และด้านการบริหารจัดการ

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนเกิดการพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน จนสามารถเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพ อันเป็นเป้าหมายที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประกอบด้วยอะไรบ้าง มีรายละเอียดอย่างไร
2. รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ ควรมีลักษณะอย่างไร
3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เกิดผลต่อคุณภาพผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารจัดการการศึกษา เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
3. เพื่อประเมินรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ระยะเวลา 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรในโรงเรียนที่มีนวัตกรรมพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ และมีผลการประเมินรอบสองได้ภาพรวมระดับดีมาก คือ โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี และ โรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี การได้มาซึ่งกลุ่มเป้าหมายโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวน 14 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 2 คน

1.1.2 รองผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 8 คน

1.1.3 ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน จำนวน 2 คน

1.1.4 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน

1.2 ระยะเวลา 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

กลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนที่มีผลการประเมินรอบสองได้ระดับดีมาก จำนวน 11 โรงเรียน รวมจำนวน 63 คน การได้มาซึ่งกลุ่มเป้าหมายโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 11 คน
- 2) รองผู้บริหาร โรงเรียนที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ

จำนวน 11 คน

- 3) ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ โรงเรียน จำนวน 11 คน
- 4) ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 11 คน
- 5) ทีมพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 26 จำนวน 19 คน

1.2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคคลที่กำหนดคนโยบาย การนำกฎระเบียบสู่การปฏิบัติของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และระเบียบวิธีการวิจัยเป็นอย่างดี รวมจำนวน 9 คน วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

- 1) ผู้กำหนดคนโยบาย จำนวน 3 คน
- 2) นักวิชาการและระเบียบวิธีการวิจัย จำนวน 3 คน
- 3) ผู้ปฏิบัติ จำนวน 3 คน

1.3 ระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 26

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 26 คือ โรงเรียนนาถุนประชาสรรค์ อำเภอนาถุน จังหวัดมหาสารคาม รวมจำนวน 72 คน ประกอบด้วย

- 1.3.1 ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 1 คน
- 1.3.2 รองผู้บริหาร จำนวน 4 คน
- 1.3.3 ครู จำนวน 52 คน
- 1.3.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน

2. ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้วิจัยทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

2.1 องค์ประกอบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีดังนี้ คือ 1) การกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่ง คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.2 ปัจจัยทางการบริหารจัดการ 5 ด้าน ได้แก่ 1) บุคลากร 2) งบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์ 4) การจัดการ และ 5) ข้อมูลสารสนเทศ

2.3 องค์ประกอบของหลักการบริหารวงจร PDCA ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติ 3) การตรวจสอบ และ 4) การปรับปรุง

3. ระยะเวลาที่ทำการศึกษา

3.1 ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระหว่างเดือน มกราคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554

3.2 ระยะเวลาที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน 2554

3.3 ระยะเวลาที่ 3 ประเมินรูปแบบ โดยการทดลองใช้รูปแบบพัฒนา ระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการพัฒนา หมายถึง วิธีการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี องค์ประกอบของรูปแบบ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นวิธีการเพื่อให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้ทัศนคติความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้วยวิธีการ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การเตรียมการ การดำเนินการ สรุปผลการดำเนินงาน และการรายงานผล ดังนี้

1.1 การเตรียมความพร้อม หมายถึง การเตรียมความพร้อมด้านบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านบริหารจัดการ และด้านสารสนเทศ

1.2 การดำเนินการ หมายถึง การจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพระดับสถานศึกษาโดยให้บุคลากรหลายฝ่ายในสถานศึกษามีส่วนร่วมดำเนินการ ซึ่งแสดงถึงความตระหนักและความพยายามของสถานศึกษาที่เด่นชัดและนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.3 การสรุปผลการดำเนินการ หมายถึง การนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างเข้มแข็งปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่องเป็นระบบสัมพันธ์กันทุกฝ่ายโดยใช้แผนงาน/โครงการเป็นเข็มทิศในการปฏิบัติงาน โดยจัดให้มีการสรุปรายการผลการดำเนินการเมื่อสิ้นสุดโครงการตามแผน หรือสิ้นภาคเรียนเพื่อทราบผลนำไปพิจารณาการดำเนินการในภาคเรียนหรือในปีงบประมาณต่อไป

1.4 การรายงานผล หมายถึง สถานศึกษาประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ผลงานให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบร่วมชื่นชมผลงาน

2. ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง ระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานศึกษา สถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ด้วยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กร โดยหลักการมีส่วนร่วม

3. รูปแบบการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง โครงสร้างและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในกระบวนการดำเนินงาน การประเมินผล การตรวจสอบคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่กระทำโดยคณะกรรมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงาน และช่วยให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสู่เป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนดตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 8 ด้าน ประกอบด้วย

3.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษา และมาตรฐานสถานศึกษา มีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดความสะดวกและความเข้าใจตรงกันในการวัดและประเมินผลและการสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดมาตรฐาน

3.2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษามีแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ เป็นพื้นฐานของข้อมูลสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สมบูรณ์ ครอบคลุมการพัฒนาทุกกิจกรรมที่เป็นส่วนประกอบหลักของการจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ หมายถึง การจัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงานทุกคนมีส่วนร่วมและมีการประชาสัมพันธ์ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดความต้องการร่วมกันระหว่างบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวทางให้ความเห็นและข้อเสนอแนะและแต่งตั้งบุคคลทำการตรวจสอบทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษาและจัดให้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และแผนพัฒนา

วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยระบุข้อมูลลักษณะของวิธีการและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล และแหล่งข้อมูล รวมทั้งจัดหาและหรือสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคำนึงถึงความถูกต้องเป็นปัจจุบันของข้อมูล อีกทั้งวิเคราะห์ข้อมูลและเก็บรักษาให้เป็นหมวดหมู่ให้ได้สะดวก และนำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนา ระบบข้อมูลและสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง

3.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานที่ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง ให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่จัดเจนครอบคลุม กลุ่มงาน/งาน/โครงการ กิจกรรมของสถานศึกษา

3.5 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการตรวจสอบและทบทวนภายใน โดยบุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการเองและการตรวจสอบและทบทวนจากหน่วยงานต้นสังกัด

3.6 การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทุกคนที่ศึกษาอยู่ในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษา ครอบคลุมกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน จากหน่วยงานส่วนกลางร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการ รวมทั้งดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาแล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

3.7 การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง การนำข้อมูลผลการประเมิน มาตรฐานคุณภาพ การตรวจสอบและทบทวนภายในและภายนอก มาประมวลรายงานความก้าวหน้าผลการพัฒนาคุณภาพประจำปีการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งจะนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพต่อไป โดยการแต่งตั้งคณะทำงาน มีรูปแบบการรายงานที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่จะรายงานเพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินจากภายนอก

3.8 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หมายถึง กลไกส่วนหนึ่งของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยการการจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการส่งเสริมพัฒนา และประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

4. การประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินคุณภาพการศึกษา การติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมารับผิดชอบในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เมื่อสิ้นปีการศึกษาของแต่ละปี เพื่อนำข้อมูลไปวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไปของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

5. การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาพร้อมทั้งปัญหาที่ค้นพบ ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาเมื่อสิ้นภาคเรียนในแต่ละปีการศึกษา และแจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทราบ เพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือต่อไป

6. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับผู้เรียนและสังคมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ที่กระทำโดยคณะกรรมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่โรงเรียนกำหนด

7. รูปแบบวงจร PDCA หมายถึง การปฏิบัติตามขั้นตอนการพัฒนางาน พัฒนาหน่วยงาน พัฒนาองค์กรโดยมีการพัฒนาทักษะของบุคลากรควบคู่กันไปในกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินงาน 4 ประการคือ

7.1 วางแผน (P) หมายถึง การวางแผนงานจากวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดขึ้น

7.2 ทำ (D) หมายถึง การปฏิบัติตามขั้นตอนในแผนงานที่ได้เขียนไว้อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง

7.3 ตรวจสอบ (C) หมายถึง การตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของแผนงานว่า มีปัญหาอะไรเกิดขึ้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนงานในขั้นตอนใด

7.4 การปรับปรุง (A) หมายถึง การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหาหรือถ้าไม่มีปัญหาใด ๆ ก็ยอมรับแนวทางการปฏิบัติตามแผนงานที่ได้ผลสำเร็จ เพื่อนำไปใช้ในการทำงานครั้งต่อไป

8. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนอยู่ในสังกัดและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 26 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด จำนวน 35 โรงเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้ บัก (Bugg, 2000 : 325); ฟลอยท์ (Floit, 2000 : 198); แอเรีย (Atria, 1999 : 126); เบอร์เรท (Berrett, 2001 : 3002 – A); ฟินลอง (Fuinlong, 2001 : 4691-A); สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547 : 15 – 16); ชนม์ชกรณั้วรอินทร์ (2549 : 236 – 244); เหนียว สีลาวงศ์ (2551 : 192 – 198); กรมวิชาการ (2544 : 30 – 46); ทนงต์ บุญช่วย (2548 : 21-27); ชีวิน ทองศรี (2551 : 148 – 159); ธงชัย บุญเรือง (2547 : 8 – 9); ธนวรรณ บัวขุนเณร (2550 : 25 – 26); กรมวิชาการ (2545 : 64); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 13 – 14); คชายุทธ์ มิตรสูงเนิน (2542 : 126); สำนักงานคณะกรรมการการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 44); สุวิมล กาญจนะ โภมถ (2551 : เว็บไซต์); สุวิมล ว่องวาณิช (2544 : 145); อุทุมพร จามรมาน (2543:60 – 61); มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2545 : 32 – 33); ประไพพรรณ ยศกลาง (2551 : 11 – 12) และประสิทธิ์ พ้องเสียง (2553 : 21-22) ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้เป็น 8 ด้าน ดังนี้คือ

- 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 5) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- 6) การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
- และ 8) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จากการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

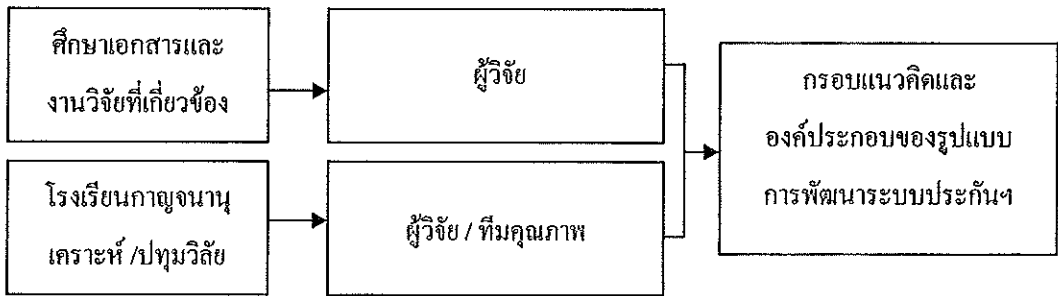
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

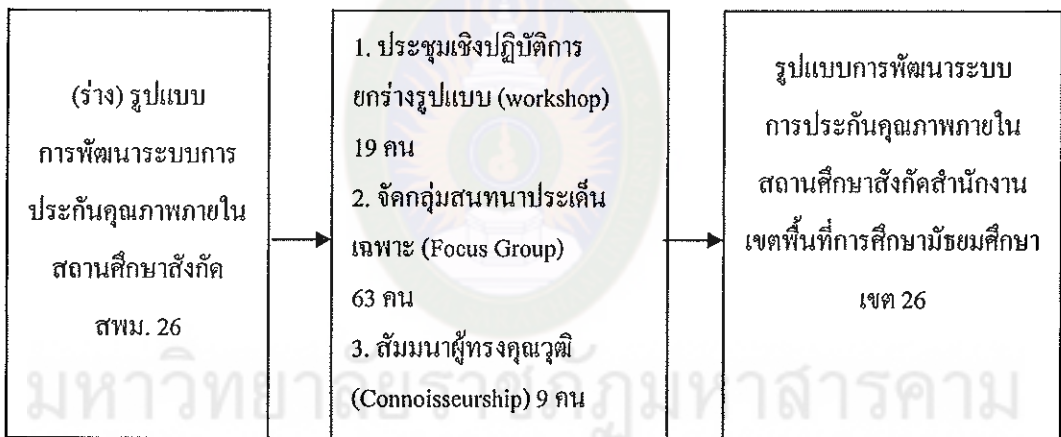
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการ

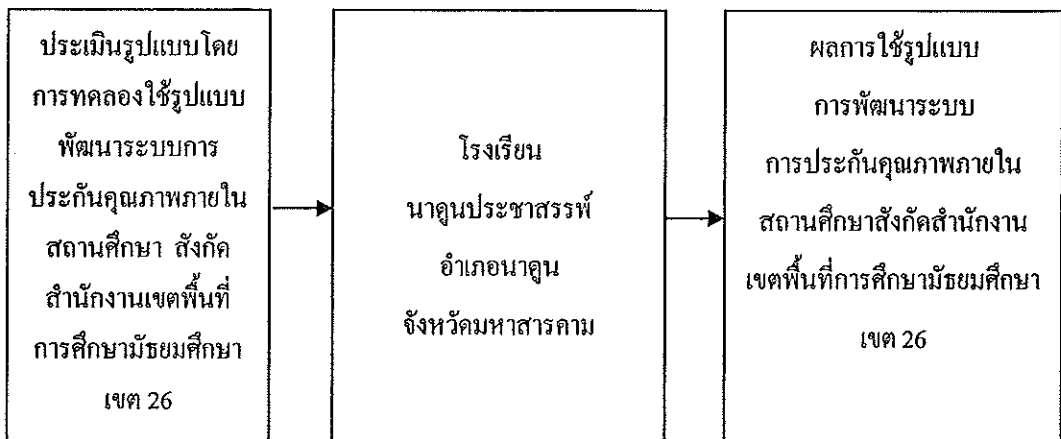
ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทราบถึงองค์ประกอบของรูปแบบการ และความต้องการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามทฤษฎีของผู้บริหาร โรงเรียน ครู บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 มีการรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืน
3. รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่สร้างขึ้นจะช่วยทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในระดับสูงตามพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งสู่การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบสามได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จะทำให้โรงเรียนในสังกัดได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งสู่มาตรฐานสากลสู่ความเป็นเลิศในที่สุด